

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háboruban kétéves alatt a szerkesztésért felelős: PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Megyei évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy hónap „ 20

A világháború.

Makó, szept. 2.

A nagy küzdelem Galliciában még egyre tart s a haditudósítók jelentése szerint „változtalanul kedvező kilátások mellett.“ Hat napja tart ez az ütközet s talán még néhány nap múlva sem lesz vége, mert olyan óriási orosz hadsereggel állunk szemben, melyet teljesen tönkre kell verni, hogy azt mondhatjuk, győztünk. Hisz az is már siker, ha egy támadást vissza tudjuk verni, de nekünk nem sikerek kellene, hanem győzni akartunk. Győzelem pedig az, ha pocskóká verjük a támadóinkat. Ez a tudat tölti be azokat, akik ma északi hadseregünk élén állnak s ennek tudható be, hogy a legnagyobb sikereiket is csak úgy jelenik, mint reményt a végleges győzelemhez. Ez megnyugtathat mindannyiunkat, mert ebből megállapíthatjuk, hogy ha majd egyszer egy győzelmi hírt jön, ez az egész galíciai orosz hadsereg teljes letörését fogja jelenteni. „Csepataink helyzete egyre kedvezőbb“, mondja a jelentés. Ez arra vonatkozik, hogy a döntés pillanata mind közelebb és közelebb van. A balszárnyunk már teljesen megverte az orosz sereg jobbszárnyát s most már három irányban vonulnak az oroszok ellen. Az egyik sereg Lublin felé, a második Zamoscától északra nyomul előre s ehhez a kettőhöz most egy harmadik előnyomuló seregünk is csatlakozik, mely Sokal irányában nyomul előre. A balszárnyunk az az előnyomulása ezért örvedetes, mert még mi isikusok is megérthetjük ebből, hogy derékhadunk és jobb szárnyunk helyzete nem lehet kedvezőtlen. A seregünk balszárnya ugyanis nem menne be oly messze Oroszországba, ha centrumunk és jobb szárnyunk nem a győzelem reményével küzdené, hisz akkor az a veszedelem fenyegetné, hogy az oroszok elvágják a seregtől s hátra támadják.

Még egyet kell külön hangsúlyozni azoknak számára, akik izgalommal s türelmetlenül várják a galíciai ütközet végét. A monarchiára egyáltalán nem sürgős, hogy ez az ütközet bevégezdjék s a gyors döntés kizárólag az orosz sereg érdeke. Az orosz offenzívának ugyanis az volt a célja, hogy a francia hadsereg helyzetén könnyítsen s leverve a monarchiát, ezt képtelenné tegye arra, hogy a német hadsereggel az oroszok ellen együtt működjen. Így aztán a német sereg helyzete is kedvezőtlené válnék s volna remény arra, hogy Németország nagyobb számu csapatot von el a francia

harctérről, hogy az orosz offenzíva ellen védekezzen. Nekünk tehát minden nap, amelyen az orosz hadsereget lekötjük, siker. Mert ezzel Németországot segítjük a Franciaország ellen való offenzívájában s közelebb hozzuk azt az időt, amikor német csapatok is az eddiginél nagyobb tömegben szállhatnak szembe az oroszokkal.

Hogy ez így van, az kiűnik abból, hogy abban a győzelemben, melyet a németek tegnap az ortelsburg-gilgenburgi vonalon az oroszok felett arattak, már olyan német csapatok is részt vettek, melyek eddig Belgiumban harcoltak. Belgiumban ugyanis ma már népfőkölők látják el a helyőrségi szolgálatot s ők védik az élelmezési vonalakat. Ennek folytán a rendes csapatok legnagyobb része felszabadult a tegnap már szemben állt az oroszokkal. Ezek a csapatok meg is verték az oroszokat az ortelsburg-gilgenburgi vonalon, mint ahogy azt ma már jelentették. De hogy ez a győzelem milyen grandiózus volt, az csak ma derült ki. Már reggel az a hír érkezett, hogy a németek elfogták az ütközetben harmincezer oroszot. Ezt a hírt a nap folyamán hivatalosan is megerősítették. De ez csak a bevezetés volt, mert a berlini „Lokalanzeiger“ harctéri tudósítója a hadvezetőség engedélyével azt jelentette lapjának, hogy ott a németek kétszázötvenezer oroszot bekerítettek s hír szerint ezek ma már kénytelenek a fegyvert letenni.

Ha ez bekövetkezik, ez katasztrofális lehet az egész orosz hadseregre. Nem csak azért, mert ezzel az egész orosz hadseregnek egy hatodrésze szűnnék meg ebben a háborúban aktív részt venni, hanem azért is, mert ezzel a galíciai orosz sereg sorsa is meg volna pecsételve. A győztes német sereget csak kétszáz kilométernyi távolság választja el az osztrák-magyar hadseregtől s ez nem távolság egy győztes hadsereg részére s a galíciai orosz sereget is arra kényszerítené, hogy észak felé visszahúzódjék. Ez még nem jelenti, hogy mi s nélkül az esetleges német segítség nélkül nem fogjuk legyűrni az oroszokat, hisz hivatalos jelentés van arról, hogy helyzetünk kedvező s hogy a győzelem reményével nézhetünk az események elé.

És mi bizunk a győzelemben. Minden érzelünk, minden gondolatunk a hadseregnél van, minden reményünket vitéz hadseregünkbe helyezzük, mert minden csepp vérünk át van hatva attól a tudattól, hogy győzni fogunk.

Európa csatátűzben.

Folyik az öldöklő háború a keleti csataterén.

A döntés küszöbén állanak a szövetséges hadak.

Makó, szept. 2.

Soha nem érzett, különös, új izgalom láza felel pirossa az emberiség arcán ebben az idegfelesztő, végsőkéig fölájzolt nagy várakozásban, amimost mindenütt, az egész föld kerékén egyformán nehezen és kínosan folyik: a fígyelő emberiség a térkép fölé hajolva lesi, melyik sereg, melyik város, esetleg melyik ország bukik el vagy szűnik meg a világot megrázó és átförmáló óriási küzdelmek során. Minket, az osztrák és magyar monarchia népeit most elsősorban az északkeleti harctér gigászi eseményei érdekelnek, mert seregeink ott vívják élet-halálharcukat és most dől el, hogy áll-e vagy bukik az örök veszedelmet jelentő barbár szomszéd, az orosz cárizmus.

A milliók csatája a Visztula és Dnjeper között még mindig nem jutott döntő fordulóra, amint hogy elképzelhetetlen is, hogy rövid pár nap alatt végeredménye legyen a négyszázkilométerre terjedő harc vonalon folyó csatának. Egységes kép még nem alakulhatott ki az óriási küzdelemről, mert ekkorra harc vonalon a viaskodás természetesen kisebb csatározásokra aprózódik föl és ebből folyik, hogy a világtörténelem e legnagyobb csatájából eddig csak egyes részletek kerülhettek nyilvánosságra. Ezekből a részletekből azonban már következtethetünk a végeredményre, ami nem lehet más, mint a nagy orosz birodalom teljes bukása és megálázása.

A mai hivatalos hadi tudósításink és a szövetséges hadaknak nem emberi képzeletet fölülmúló hősiességéről, de egyúttal fényes győzelmeiről is tesznek tanúságot. Alább következnek győzelmeinkről szóló értekezéseink:

Veszedelemben van az orosz centrum.

A hadtisztviszállásról tegnap este érkezett hivatalos jelentés

szerint a hetedik napja folyó nagy csatában a legközelebbi órák meghozzák a várva-várt döntést, amely ránk nézve csak kedvező lehet.

Ezt a gyors fordulatot mindenestre elősegítette dicső hadseregünk balszárnyának legendásan hősiesség előnyomulása az orosz földön. Folytonos harcban állva a nagy lublini orosz erővel, hatnapos menetelésel, miközben az északi Brest-Litovsk erődből dél felé törő orosz hadtesteket Zamoscától egészen Cholmig visszavezetette, csapataink a Visztulától csaknem egészen a Bugig eljutottak.

Most a Lublin-Krastoszaw-Grubiesow vonalon, amely száz-husz kilométernyire terjed délkeleti irányban, toljuk magunk előtt az orosz jobbszárnyat és balszárnyunk szzal a hadseregrésszel együtt, amely Vladimir-Wolynskij felé tart, — hátról fenyegeti az orosz derékhadat, amely Galiciában Rava-Ruszkától Zlocovig terjeszkedik.

Balszárnyunknak ez a sikeres megkerülő mozdulata tehát nemcsak az orosz jobbszárnyat verte meg és toltá el újabból, hanem az orosz centrumot is kényszerítte, hogy az eddigi offenzívából defenzívába menjen át s visszavonuljon a Luck-Dubno-Rovno várháromszöveg védelme alá.

Természetes, hogy ennek a nagy sikerünknek hatása lesz az orosz balszárnya is, amely Kelet-Galiciában nem tarthatja magát sokáig a jobbszárny veresége és a centrum megbénítása után.

Huszárjaink — vörös ördögök.

Lemberg, szept. 2.

Lengyel lapok részleteket hoznak a legutóbbi napokban kivívott osztrák magyar sikerekről. Megállapítják, hogy a mi hadseregünk főlénye már az első összecsapásoknál kiűnt, amennyiben

nagyon sokszor kis csapatoknak sikerült nagyobb orosz lövegeket megfutamtani. Az északi harctéren a legutóbbi napokban két lovasszázadunk futába kergetett két orosz gyalogsági zászlóalját, amelyeket pedig két lovashadosztály is támogatott. Jelenik továbbá a lapok, hogy a honvédelovasság látára vad félelem fogja el az oroszokat. A fogságba jutott orosz tisztek mind azt mondják, van-e még sok ebből a vörös ördögéből.

Csapatunk újabb győzelme a keleti harctéren.

Lemberg, szept. 2.

A nagy mérközés mel, hetedik napján is elszántan küzdenek szeregelnek a közeli döntésért. Csapatunk ériasi erőfeszítéseket végeznek véghez, hogy a diadalt megszerezzék számunkra.

A harcot a balszárny a Lublin-Grubieszow között lévő vonalon folytatja. Galiciából északra felre Lublin irányában jól gondozott országut vezet. Több irányból előnyomuló csapatunk egyes vonalokban törtek erre az útra, melyek Krasnosztav és Grubieszow között el is értek. Lublin irányában még mindig Niebrzisz-Duzánál állanak, amelyet nemrég oly diadalmos rohammal bevettek.

Krasnosztavot a Zamoscel megerősített pozíciók elhagyása után érték el. Krasnosztavnál a mérsékelt magasságu dombokon megerősített pozícióban lévő ellenséget ostrommal vertük ki hadállásából. A harcot keresztülszelte a Wjeprz folyó és a Lublin Kowel között húzódó hettős orosz vasúti sín pár.

Az időjárás állandóan száraz, napos, a mi csapatunkra nézve nagy könnyebbséget jelent. Az éjszakák azonban igen hűvösek.

Katonáink sikerrel harcolnak mindenfelé.

Bécs, szept. 2.

A „Fremdenblatt“ írja: Galiciából érkező hírek arra engednek következtetni, hogy csapatunk helyzete igen kedvező. Samitani lehet tehát arra, hogy csodálatra méltó katonáink hősiességükkel teljes sikerre fognak vezetni.

Az oroszok Szedánja a Mazuri-tavaknál.

Berlin, szept. 2.

Késő este került itt nyilvánosságra az a kolosszális győzelem, amelyet keleti Poroszországban arattak a német fegyverek az orosz seregeken. A lakosság viharosan éljenzte az utcákon Hindenburg tábornokot, aki a Masuri-tavaknál bekerítette a számszámra túlsúlyban lévő ellenséget és megsemmisítve három orosz hadtestet, hatvanezer orosz katonát kényszerített fegyverének lerakására.

Itteni beavatott körökben megszüntettek tekintik az oroszok keleti-poroszországi offenzíváját, mely eleinte kedvező volt számukra, de végül is teljes megsemmisülésükkel végződött. A német hadak előtt most már nyitva van az út. Vörös

felé, amelynek falait négy-öt nap alatt elérhették.

A „Berliner Tageblatt“ jelenti: Az oroszokat az Allensteinből jövő hadiess visszavetette és kelet felé, a Masuri-tavak felé szorította. Egyidejűleg Neidenburg felől egy másik német hadtest nyomult előre, végül pedig több Landwehr hadosztály ment előre észak felől, úgy, hogy az oroszok három oldalon körülzárva, jelentékeny túlerőjük dacára a mocsarak vidékére szorultak. Az oroszok rettentően garázdálkodtak vereségük előtt. A német tisztek azt mondják róluk: „Ezek akasztófára való gazemberek és nem katonák.”

A franciák a levegőbe akarták robbantani Berlint.

Berlin, szept. 2.

Kerülő úton most tudódik ki, hogy a francia hadsereg nagyon sokat remélt attól a légi háborútól, amelyet a francia aviatikusok titkos szövetségének kellett volna megküzdenie. Ennek a titkos szövetségnek az volt a terve, hogy a Németországgal való háború kitörésekor Berlint aeroplánokról „a levegőbe röpti”. Mindjárt a háború kitörésekor a francia hadvezetőség erre vonatkozó szakkérelményt kért Blériótól. Blérió kijelentette, hogy lehetetlenség az ilyen manőver végrehajtása, mert csak sok ezer repülőgép tudna ilyen légi háborút véghezvinni.

Párisra ismét bombát dobtak le.

Budapest, szept. 2.

Párisból jelenti a Havas-ügynökség, hogy a németek tegnap este újra két bombát dobtak le léghajóról a városra.

A németek 516 ágyut vettek el a muszkától.

Berlin, szept. 2.

A „Neue Freie Presse“ írja: Miként a Párishoz már azaz kilóméternyire előnyomult német hadsereg léptel alatt összerakosodik a Revanche politiká, ez a vöröszomszjas bálvány: éppugy Galicia csatamezén az orosz hadsereg vérbe kell fojtani a panszlávizmust az emberiség ellen elkövetett ezt az újas büntényt.

Ugyane lapnak jelenti Berlinből, hogy a tannenbergi csatában a németek 516 orosz ágyut zsákmányoltak.

Vilmos császár távirata.

Berlin, szept. 1.

A Wolff-ügynökség jelenti: A német császár Lidenburg tábornokot a keleti csapatok tábornagya névezte ki és neki a vaszkoronarend első osztályát adományozta. Egyben a következő táviratot intézte hozzá:

A hadsereg az orosz túlerővel szemben három izgalmas harc után kivívott teljes győzelmével minden időkre biztosította magának a haza hálfáját. Egész Németországgal együtt büszke vagyok az én vezetésem alatt működő csapatok teljesítményére és kérem

tolmácsolja a csapatoknak is elismerésemet.

Vilmos I. R.

Újabb angol csapatokat küldenek Franciaországba.

Kopenhága, szept. 2.

Londoni jelentések szerint a Times és a Morningpost arra figyelmezteti a közönséget, hogy ne nagyon bizakodjék az oroszok németországi előnyomulásában. Az orosz nyomás csak később fogja hatását a nyugati harctéren éreztetni.

Közlök Kitchener lord nyilatkozatát, amely szerint a kormány elhatározta volna, hogy újabb csapatokat küld a szárazföldre és indiai katonákat is fog Franciaországba vinni.

Németország hadiadót vet ki Belgiumra.

Berlin, szept. 2.

Mint a Börsencourier megbízható forrásból jelenti, a kormány külön belga hadiadót szándékozik kirotni ama szánalomra méltó családok javára, amelyek a keleti német határon történt csapatmozdulatok következtében kénytelenek voltak elhagyni otthonukat. Német-kormánykörökben az az elvi felfogás uralkodik, hogy Franciaország és Belgium felelősséggel tartoznak ama károkkért is, amelyeket nehezebben hozzáférhető szövetségeseik, Anglia és Oroszország a német birodalomnak okoztak.

A háboru Délen.

A szerbek nemcsak az ellenféllel szemben követnek el hadi jogellenes kegyetlenkedéseket, hanem saját muzulmán alattvalóikkal szemben is. A Szandzsákban valóságos irtóháborút indítottak a muzulmánok ellen. A monarchia mint előző számszámokban megirtuk, védelmébe veszi az üldözötteket és menedéket nyújt nekik a háboru idejére.

A balkáni országokról érkező hírek mindinkább megerősítik azt, hogy a semleges államok között ellentétek nincsenek és kilátás van az új balkáni szövetség megalapozására. Olaszországról pedig ismét az a hír jött, hogy a hármasszó-antán minden áskálódása ellenére is megőrzi a semlegességét. Olasz testvérlapunk pedig a hármasszóvetség mellett foglal állást.

Teljes felfordulás Szerbiában.

Az éhező lakosság rabol, ahol tud.

A bolgár kormány a bolgár-szerb határon a határvédelmet nagyon megszorította, mert a legutóbbi időkben olyan elemek is átvándoroltak bolgár területre, amelyekről komolyan lehet féltetni a lakosság élet- és vagyonbiztonságát.

A menekültek legnagyobb része teljesen kiéhezve és lerongyolódva érkezett át a határon. A szerencsétlenek, ahogy a határra érkeznek, először ennivalóért könyörögnek a bolgár határőrséghez.

A menekülők beszélik, hogy Szerbiában, különösen Nisben teljes a felfordulás és fejtelenség. A lakosság éhezik és borzasztóan szenved a katonaság erőszakoskodásától, mert a katonaság is éhes és ott rabol, ahol tud. Arról, hogy Szerbián kívül mi történik, nem tudnak semmit, mert a kormány drákói szigorúsággal kezeli a cenzúrát. Aki kedvezőtlen híreket terjeszt, azonnal agyonlövik.

Két kereskedőt, akik Görögországból jöttek és elmesélték, hogy a francia hadsereg óriási veszteségeket szenvedett, sőt a németek és az osztrák-magyar csapatok több orosz hadtestet szétvertek, hadi tervényeszek elé állították és agyonlőtték.

Az országban az elégedetlenség egyre nagyobb arányokat ölt. Különösen a kereskedők és iparosok között vannak a végtelenségig elkeseredve. Ezek teljesen önkormánytalanok. Ha a mai helyzeten még hosszabb ideig tart, akkor Szerbiában általános lázadás fog kitörni.

A szerb kormánynak minden igyekezte most odairányul, hogy a görög-szerb határon elpusztított vasúti vonalat helyreállítsák. Ez a munka azonban rendkívül nehézségekkel jár, mert a lakosság mindenütt nyíltan ellenszegül a hatóságok és a katonaság parancsainak.

Tisza István és a románok.

Budapest, szept. 1.

Bukaresti lapok jelentése szerint Tisza István gróf miniszterelnök gróf Czernin Oltókar bukaresti osztrák magyar követhez a következő táviratot intézte:

Örömmel szolgál, hogy megerősíthetem azt a hírt, miszerint Magyarország összes románnyelvű lakossága hazafias lelkesedéssel vesz részt abban a küzdelemben, melyet Délkelet Európa népei civilizációjának és szabadságának érdekében folytatunk.

A mi románjaink nem maradnak senki mögött sem abban a hazafias felbuzdulásban, amely a monarchia összes népeit a trón és a magtámadott haza védelmére egyesítik. A tartalékosok lelkesedéssel sietnek ezredükhez, gyermekek, aggastyánok teljesítik a haza iránti kötelességüket. A hűségnyilatkozatok a testvériséges jelentései egymást érik, a nemzetiségi mozgalom legmagasabb. Vezetőinek, a többi között Vajda és Vlád uraknak részvételével a nagy igazság, amelyet én hirdetek a magyar és román fajnak érdekességére nyilvánul meg világosan a jelenlegi dicsőséges és természetes válság alatt, a mindennapi élet minden kicsinyeskedése, helytelensége eltűnik a közös ellenség által feltett nagy problémák előtt, a fegyverben való testvériség a közös küzdelem és közös dicsőség akar lenni, olyan helyzetnek fogja szilárd alapját megalkotni és a román nemzetiség mindent el fog követni a valóban nemes oái elérésére.

gróf Tisza István.

Románia kilép a semlegességéből.

Bécsből jelenti: A főhadiszállásra olyan jelentés érkezett, hogy több egybehangozó értesülés szerint, orosz municós szállítások a Dunán Szerbiába indultak. A jelentések továbbá arról is szólnak, hogy Suli-mánál orosz szállítóhajók gyülekeznek, hogy orosz csapatzállításokat Szerbiába előkészítsék. Oroszország ezzel Románia semlegességét meg-

sérti, ami Romániát arra fogja bírni, hogy semlegesességéből kilépjen.

Önkéntes légio Boszniában

Szarajevó, szept. 2.

Katolikus és mohamedán bosnyákok már több ízben kérelmezték a tartományi kormánytól, engedné meg bosnyák önkéntes légio szervezését. Patriarek országos főnök mindaddig nem teljesítette a kérelmet, csupán azt engedte meg, hogy az ilyen nem katonaköteles polgárok a rend fenntartására polgárőrséget szervezzenek. Tegnap azonban többszöri sürgetésre az országos főnök megengedte a légio szervezését s a szervezéssel Adhemaga Masios volt szaborképviselőt bízta meg. A légiónáriusoknak külön formaruhájok lesz, melyek leírását rendelet fogja közzétenni. A légiónak szerb ortodox nem lehet tagja. A tagok kötelezik magukat, hogy mindenben szigorú katonai fegyelmet fognak tartani. A szervező bizottság legalább ötezer légiónáriusra számít.

Clemenceau Páris megerősítéséről.

Páris, szept. 2.

Clemenceau szírija lapjában, hogy a németek óriási erőfeszítéssel tesznek, hogy a francia balszárnyat megsejtsék. Ha ebben a törekvésükben nem találnak ellenállást, akkor az új Páris felé szabad. Itt a legfőbb ideje, hogy Páris erődítményei tőrbe hozassanak. A megerősített Páris bevételetlen. A francia nép nincs legyőzve. Ha öszezedi magát, meg megmenekül a veszedelemtől. Ha azonban ez nem sikerül, úgy a szép Franciaországból német tartomány lesz, amelyben csak élők nélkül való árnyak lennének.

Elsüllyesztés semleges vizeken.

A Wolff-ügynökség jelenti: Las Palmasból érkezett jelentés szerint a Norddeutscher Lloyd „Kaiser Wilhelm der Grosse” nevű segéd-cirkálónak berendezett gyorsgőzösét az angol „Highflyer” cirkáló elsüllyesztette, amidőn Rio de Oro spanyol kolónia semleges vizeken horgonyzott. A semlegeségi törvénynek a nemzetközi jogba ütköző megsejtsége ellen tiltakozni kell. Nagybritánia kimutatta, hogy a semleges vizeknek az összes nemzetek által elismert és gyakorlatilag tiszteletben tartott sértetelenségére nincs tekintettel és nem állja, hogy túljegye magát a semleges államok föléjogán.

Oriási harcok Lemberg körül.

Budapest, szept. 2.

Az egy heti elkeseredett harc, amely Zamoc Fyowa vidékén folyt, tegnap Aulenberg hadsereg-felügyelő teljes győzelmét eredményezte. Számos ellenséges csapat foglyul ejtettünk. Eddig 160 ágyut szállítottunk. Az oroszok a Bugon át visszavonulóban vannak.

A Dankl hadsereg, amely most Lublint támadja, szintén szakadatlanul sikereket ér el Kelet Galiciában.

Lemberg még birtokunkban van, mindazonáltal a helyzet ott az erős túlsúlyban levő orosz előőrségekkel szemben nagyon nehéz.

NAPI NIREK

Tájékoztató.

Naptár: Szeptember 3. Csütörtök. Róm. kath. Marsuet pk. Protestáns Mansuet pk. Görög Orosz aug. 21. Tádé aps. Nap kel 5 óra 20 perckor, nyugszik 6 óra 37 perckor.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürgönyprognózis: Meleg, száraz. Hőmérséklet 24. 8. C.

- Az új zsidó templom felszentelése. Megemlékeztünk már arról, hogy a makói zsidóhitközség tekintettel a komoly háborus napokra, nem avatja fel új templomát olyan fényes ünnepségek között, mint azt tervezték. Mindannak dacára a jövő pénteken az esti isteni szentelés keretében, az ilyenkor szokásos parádé nélkül, avatja fel a hitközség szép szagógáját. A felavató istentisztelet este 5 és fél órákor veszi kezdetét, mikor a felavató beszédet Kecskeméti Ármind főrabbi mondja. Ugyanez alkalommal Welsz Ármind főrabbi vezetésével az új templom énekharmonikája be. A felavató ünnepen dacára annak, hogy az most külsőségekben nem lesz gazdag, mint értesülünk, igen sokan vesznek részt más hitfelekezeti körökben is.

- Makói önkéntes katonák. Megemlékeztünk már arról, hogy Bittó Gyula polgárúrsunknak hasonló nevű fia már a legelső katonai mozgósítás alkalmával önként jelentkezett hadi szolgálatra. Ez a fiatal ember a déli harcokra már néhány csatában vett részt és hőiesen harcolt a szerbek ellen. Bittó Gyulának másik fia, Stador ugyasólván mindig itt élt apja és anyja mellett és az üzletben, nemkülönben iparuk folytatásában vették a szülőik jói felserdült fiúknak hasznát. Ezt a fiút sem hagyta nyugodni a vére, mely hazaszeregető párt. Ma meg ez jelentkezett öntent katonának. Elment. Már fel is öltötte a cifra musedrt, mert e nehéz időkben ő is fegyverrel akarja szolgálni hazáját.

- Szabad a meggel telefon. A mai napon arról értesítette a nagyváradi postalgazdóság a makói postafőnökök, hogy a kereskedelmi miniszter megengedte, miszerint a törvényhatósági telefon újból általános használat tárgya legyen, vagyis minden előzetes jogosult, akinek nemcsak helybeli telefonja van, a törvényhatósági telefont használni. A törvényhatóság területén kívül egyelőre beszélni nem lehet. Augusztus havi telefon díj fejében az előfizetők csak 8 koronát tartoznak fizetni, miután az interurbán telefont nem használhatják.

- Makón szervezik a polgárőrséget. Lépünk előző számában hírt adtunk arról, hogy a makói rendőrlégények több tagja bevonult katonának és ez okán fogva a rendőrhatalom elhatározta, hogy polgárőrséget szervez és önkéntes jelentkezésre hívta fel Makóváros polgárát. A felhívásnak meg volt a kellő eredménye, annak dacára,

hogy ez semmiféle díjazással nincs egybekötve és annak dacára, hogy a szolgálatt leginkább éjjelre vonatkozik. Ma már tömegesen jelentkeztek a polgárőri szolgálatra a társadalom minden osztályából. Ez minden esetre dicséretet érdemlő cselekmény.

- Nagylak 30 ágyas kórházat állított fel. Még a mai napokban is, amikor városok, egyesületek és magánosok az áldozatkészség kimagasló példáit mutatják, páratlanul áll a osanádmegeyi Nagylak község szereplése. Megirtuk, hogy egy-kettőre 8000 koronát adtak össze a hadbavonultak segélyre soruló családjának, most pedig 30 ágyas kórházat állítottak fel az óvoda épületben. Az ágyak, a felszerelés, minden közadakozásból került ki. Földmívelő emberek kocsi-számra hordták össze a szükséges holmikat. A kórház vezetői: dr. Urszinyi Endre és dr. Buok Adolfné. Fărăhatatlanul dolgoznak a jótékony akció érdekében: Buok Mária és Juci, Glück Irma, dr. Kósa Gáspárné, özv. Kohn Lajosné, Kornasty Frigyesné és leányai, Németh Mariska, Leopold Rezsóné. Az orvosi felügyeletet dr. Schaffer Samu látja el.

- Kezdetét veszi a hadbavonultak családtagjainak segélyezése. Ami késik, nem mulik, mondja a példaszó. Így nem késik már a Makóváros hadba vonult katonák családtagjainak segélyezése sem. A városi adóhivatal ma kézbesítette ki az érdekelteknek a kifizetési könyvecskéket, melyeknek alapján a segélyeket mielőbb ki fizetik.

- Emelkedik a szesz italok ára. A kormány a mai nappal egyik rendelet értelmében a szesz italokra új pótdadót vetett ki. E rendelet értelmében minden liter szesz után 20 fillér pótdadó jár. Az új pótdadó ezek szerint 20 fillérral emeli a szesz italok literjének árát.

- Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Vidai Kornélia özv. Hegedüs Józsefné 64 éves, Nagy Gy. Rozália 31 éves korában.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(575)

78. fejezet.

A komédiás család.

- Kiszasszony, szólj Pietró, mi készséggel pirját fogunk, de szegények, nagyon szegény komédiások vagyunk, beláttunk is van, a kis babánkat megynk temetni. Hanem arra, ott a kikötőnél, alig negyedóra ide, százával felül halászokat, hajósokat... Jó fiatal ember ez mind... Ők majd segítenek... Ők majd táviratoznak nekünk...

- Őök komédiások?

- Azok vagyunk.

- És én beugrott miattam a tengerbe, reám adta kabátját, mikor a meggel fogai is vacognak... Ó, milyen jó ember maga! Milyen kár, hogy olyan szegény... Kérem, ha már megmentett, ne hagyjon magamra, úgy félek, hogy földözöl a utól ér, újra kezébe kerülök és akkor végem van... Védelmessen meg mig atyám eljön... Fülemben gyémántos függő van, nyakamban drága aranykereszt függ, ujjaimon három aranygyűrű van... az a csunya

bácsi vette őket mind... magunknak adom temetésre s atyámtól tízszer, százszor ennyit kapnak.

Pietró ismét Lucziára nézett.

- Az isten ujsa, mondá halkán, égi figyelmeztetés, hogy ne dobjunk el magunktól az életet, azt, ami nem a miénk. Vedd pártfogásodba a leányt, ékszereiből tisztelegesen elföldelheljük a mi drága kis Babánkat.

- Nem sajnálja ékszereit kiszasszony? kérde Pietró kissé elpirulva.

- Mit sajnálnék rajtuk? Egy rettenetes, egy szörnyű ember jut eszembe, ha az ékszerekre nézek.

- Gyermekeinket eltemettelem belőle.

- Oh, bár tízszer ennyi ékszerem volna, hogy oda adhatnám megmentőmnek, rebegte Márta és gyorsan lezsedett magáról minden ékszerrel.

79. fejezet.

Aranyhalacska.

Pietró a cirkusz sátorba vezette Mártát.

Itt meleg bort és fekete kávé itatott vele, azután lefektette a nyomorúságos ágyra és letakarta kendőkkel és kabátokkal.

- Aludjon a kiszasszony, ha jól kialudja és kiizzadja magát, mondotta Pietró, talán baja sem lesz az éjjeli szerencsétlenség után.

Márta szóftogadott.

De különben is ráért a nyugalom.

Csakhamar el is aludt.

Pietró pénzé tette a gyémántos fülöntárgyokat és abból még a délelőtti folyamán eltemette gyermekeit.

Aztán a táviró hivatalba akart menni, hogy a triezsi rendőrség utján Pétsy Dénest leánya megmentéséről értesítse.

A cirkusz sátor kijárata előtt az igazgató újat állotta.

- Pietró, egy szóra, mondá.

- Tessék.

- Ne siess olyan nagyon azzal a sürgönyözéssel.

- Miért nem?

- Becsületbeli kötelességem, a leányka pénzén temettelem el a kis babánkat.

- Szép a háladatoság, de azért nem kell elhamarkodni.

A leány alvásából és kínzéséből ítéltem hogy az éjszakai ljedtséget minen komolyabb veszedelem nélkül kiheverri. Szép leány, erős leány, a csillagát, kiránthatna bennünket a kátyuból!

- Hogyan?

- Magyar leány, ugy-e?

- Az.

(Folyt. köv.)

Értesítés.

Mint néptőlkelőnek a katonasághoz kellvén bevonulnom, értesitem ügyfeleimet és a jogkeresőket, hogy távollétem alatt irodámat megfelelő irodavezető látja el.

Tisztelettel:

Dr. Kiss Pál

ügyvéd.

Legujabb jó hír! **Kőbányai sör!** A mai naptól kezdve az ismert elsőrendű, legjobb minőségű, eredeti gyári töltésű kőbányai világos, maláta sörök és duplamaláta sörök nagyban és kicsinyben szerezhetők be: **Iritz Sámuel özv. cégnél.**

Értesítés! Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a technika legujabb vívmányának, a légnymósos egyedüli árusítását megkaptam. Az „EOLOS“ olóssága mellett biztos és rendkívüli tartós üzemű, úgy hogy ezen tulajdonságainál fogva nélkülözhetetlen minden modern házában. Azonkívül a t. gazdaságosság szives tudomására hozom, hogy különféle legujabb gazdasági gépeim megérkeztek, különösen a világhírű „Kühne“-féle vetőgépeimet ajánlhatom szives figyelmükbe. Tisztelettel

Gulácsi János vasipartelepe és gépraktára **Makón.**

TELEFON-SZÁM: 50. TELEFON-SZÁM: 50

Eckhardt Vilmos kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb parcellákban bérbeadó. Értekezhetni lehet a tulajdonossal, vagy megbizottjával a helyszínen.

Hajnal-utcai házamnál külön bejárattal s előszobával bíró **butorozott szoba** egy vagy két ur részére kiadó. **Dr. Kiss Pál** ügyvéd.

Tájfajta értesítés
Értesítenek a tájfajta lótenyésztő tagok, hogy a makói tájfajta telepen a párosítás szeptember 4-én és 5-én tartatik meg.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség figyelmét felhívni az általam zománóból, majolikkából és porcellánból készült **takarék tűzhelyekre,** melyek különböző kivitelben nálam mindenkor készen kaphatók és műhelyemben bármikor megtekinthetők.

Rajzminával és kőszegvetéssel díltalanul szolgálók vagy levelelbeli megkeresésre vidékre is megyek. Szerkeszthet egyszerű és díszes kivitelben készítek, mindennemű lakatosmunkát vállalok.

GUBLIN MÁTYÁS
épület- és műlakatos
Makó, Megyeház-u. 34.

Első magyarországi sirkőgyár.
Nálam az összes márvány- és **granit sirkövek** 25%-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat újonnan berendezett gyáramban magam készítem.

Vasbeton sirköveket 6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalok 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.

GLÜCK LAJOS
Makó, Szegedi-utca, saját ház.

Igyon maga is **A KAKUKFŰ GYOMORLIKÖR**
KAKUKFŰ KESERŰT
nékülözhetetlen ital gyomorbántalmaknál.
Kapható mindenütt.
Makón főraktár:
Sándor Zsigmond gyógyszeriarában.

1 NACT ÜVEG 5 KORONA
6 KISÜVEG 5 KORONA

Készíti: **Rankovszky J. cédólló**

Makulatur-papir
kiadóhivatalunkban jutányos árban kapható.

Rendkívüli feltűnést keltenek
Pártos E. és Társa áruház

újonnan bevezetett áru, eddig nem létezett olcsó árai.

Női himzett ingek	1 korona 98 fillér
Női háló kabátok	1 " 98 "
Női háló ingek	1 " 98 "
Női nadrágok schiffonból	1 " 98 "
Női nadrágok pargetből	1 " 98 "
Diszes párnák	1 " 98 "
Schiffon alsók	1 " 98 "

Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kostümök, leány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok, eredeti párisi modellek.

Gyászárukban állandóan nagy választék!
Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség szives tudomására hozni, hogy a jéggyártást és jégkihordást már megkezdtük és

KRISTÁLYTISZTA MŰJÉG
malmi irodánkban (36. telefonszám), megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi lisztüzleteinkben kapható.
50 kilóig a jég ára 6 fillér, ezen fölül mennyiségnél 4 fill.